MUO | STŘEDOEVROPSKÉ FÓRUM OLOMOUC

STŘEDOEVROPSKÉ FÓRUM OLOMOUC REALIZAČNÍ FÁZE 2028–2032

PŘÍSTAVBA SEFO A SOUVISEJÍCÍ REKONSTRUKCE
HISTORICKÉ BUDOVY MUO

MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC, 2026

Zasedání ministrů kultury zemí Visegrádské skupiny v Olomouci, 2008

Karel Wellner, *Pohled na městské terasy*, 1904, akvarel

Denisova ulice s původní zástavbou, 1969

KONCEPCE, ROZSAH A HLAVNÍ MILNÍKY INVESTIČNÍ AKCE

ZŘIZOVATEL A POSKYTOVATEL DOTACE: Ministerstvo kultury České republiky
INVESTOR A PŘÍJEMCE DOTACE: Muzeum umění Olomouc,
státní příspěvková organizace, Denisova 47, Olomouc 771 11
GENERÁLNÍ PROJEKTANT: Šépka architekti
PROGRAM: 134 160 „Péče o národní kulturní dědictví II.“
REALIZACE: 2028–2032
PŘEDPOKLÁDANÉ STAVEBNÍ NÁKLADY: 1,18 mld. Kč včetně DPH

VZNIK A VÝVOJ PROJEKTU

Středoevropské fórum Olomouc (SEFO) bylo založeno v roce 2008 a od počátku spojovalo dva navazující záměry: završení postupné rekonstrukce historické budovy Muzea umění Olomouc, probíhající od počátku 90. let 20. století, a výstavbu SEFO koncipované jako mezinárodní badatelské centrum. Již první architektonická studie z roku 2009 řešila obě části jako jeden budoucí muzejní celek. Současná investiční akce tak po více než třiceti letech rekonstrukce historické budovy a téměř dvaceti letech přípravy projektu SEFO směřuje k naplnění této původní koncepce.

Obě části vytvoří jeden provozně, architektonicky a technologicky propojený celek, který rozšíří možnosti muzea v oblasti péče o sbírky, výstavní činnosti, odborného výzkumu, vzdělávání a služeb veřejnosti. Rekonstrukce historické budovy propojí nové návštěvnické a provozní zázemí s již vybudovanými výstavními prostory, souborem sálů CENTRAL určenými pro živé umění a muzejním bistrem. Přístavba SEFO doplní muzeum o nové výstavní, badatelské, depozitární a restaurátorské kapacity a společně s historickou budovou vytvoří podmínky pro další rozvoj muzea a prezentaci výtvarné kultury střední Evropy.

OD ZÁMĚRU K INVESTIČNÍ AKCI

Muzeum umění Olomouc je státní paměťovou institucí, která spravuje a zpřístupňuje rozsáhlé sbírky výtvarného umění a věnuje se odbornému výzkumu, vzdělávání a prezentaci kulturního dědictví. Potřeba rozšířit jeho výstavní, odborné a depozitární kapacity vedla v roce 2008 při příležitosti zasedání ministrů kultury zemí Visegrádské skupiny v Olomouci k založení Středoevropského fóra Olomouc. Projekt tak od svého vzniku získal mezinárodní rámec odpovídající jeho zaměření na výtvarnou kulturu střední Evropy po roce 1945.

Na první architektonickou studii přístavby SEFO z roku 2009 navázala příprava žádosti o financování projektu z Integrovaného operačního programu. Žádost však nebyla úspěšná a muzeum proto v dalších letech pokračovalo v hledání jiného způsobu financování a současně v majetkovém, stavebním a provozním sjednocování muzejního areálu.

V letech 2016–2018 byl projekt připravován k zařazení do programu Ministerstva kultury Péče o národní kulturní dědictví I. Po schválení programu vládou v roce 2019 byl začleněn do podprogramu zaměřeného na obnovu a rozvoj materiálně technické základny Muzea umění Olomouc. Příprava a realizace projektu nyní pokračují v navazujícím programu Péče o národní kulturní dědictví II.

V roce 2023 byla aktualizována architektonická studie a vybrán zpracovatel navazujících stupňů projektové dokumentace. V letech 2024–2026 následovalo zpracování dokumentace pro povolení stavby a dokumentace pro její provedení. Projekt tím přešel od dlouhodobě připravovaného záměru ke konkrétní investiční akci. V současnosti probíhá kontrola a dopracování finální dokumentace a příprava zadávacího řízení na výběr zhotovitele stavby.

DOKONČENÍ REKONSTRUKCE HISTORICKÉ BUDOVY MUO

Rekonstrukce historické budovy Muzea umění Olomouc probíhá v jednotlivých etapách od počátku 90. let 20. století. Od roku 1993 se na její obnově podílí architekt Michal Sborwitz, jehož koncepce vychází z respektu k historickým a architektonickým hodnotám objektu a jeho historickou strukturu citlivě doplňuje soudobými zásahy odpovídajícími potřebám moderního muzea. Nové prvky přitom zůstávají rozpoznatelnou součástí postupného vývoje budovy.

V letech 1993–2023 byly postupně rekonstruovány výstavní sály a administrativní část, vybudovány ateliéry a dílny a obnoveny prostory bývalého kina Central a muzejní kavárny. Současná investiční akce tuto dlouhodobou obnovu završí rekonstrukcí zbývajících návštěvnických, vzdělávacích a provozních prostor.

V 1. PP vznikne nové zázemí pro kustody, v 1. NP bude dokončena vstupní hala s pokladnou, šatnou a muzejním obchodem, ve 2. NP vznikne odpočinková místnost pro návštěvníky a ve 3. NP lektorský ateliér. V horních podlažích historické budovy bude současně instalována nová stálá regionální expozice. Rekonstrukcí projdou také Malá scéna, zkušebna, šatna herců a navazující provozní zázemí. Nové komunikační, provozní a technické propojení s přístavbou SEFO začlení historickou budovu do společného návštěvnického a provozního celku při zachování její vlastní architektonické identity.

Jan Šépka, návrh SEFO, 2009, tužka, akvarel

PŘÍSTAVBA SEFO PRO SBÍRKY, VÝZKUM A VEŘEJNOST

ARCHITEKTONICKÁ KONCEPCE

Návrh architekta Jana Šépky reaguje na mimořádně citlivé umístění přístavby v historickém centru Olomouce. Stavba proto není koncipována jako jediný kompaktní objem, který by svým měřítkem potlačoval drobnou strukturu původní zástavby. Člení se do pěti podélných muzejních lodí, které v půdorysu přebírají stopu pěti původních domů a respektují tak historickou parcelaci místa. Jednotlivé lodě propojuje příčná komunikační osa a společně vytvářejí jeden funkční celek.

Směrem do Denisovy ulice jedna z lodí ustupuje a vytváří menší veřejný předprostor, který uvolňuje stísněnou uliční situaci a zvýrazňuje hlavní vstup. Přístavba je ve více podlažích propojena s historickou budovou, aniž by potlačovala její architektonický charakter.

Výstavní prostory nejsou řešeny jako soubor jednotných neutrálních sálů, ale jako prostorově rozmanitá návštěvnická trasa. Proměnlivá výška jednotlivých lodí, horní osvětlení, vložené objemy a vzájemné průhledy vytvářejí rozdílnou atmosféru výstavních prostorů a usnadňují návštěvníkům orientaci. Architektura se tak stává nejen prostředím pro vystavená díla, ale také součástí návštěvnického zážitku a prostředkem propojení historické budovy s přístavbou SEFO.

DISPOZICE A PROVOZ

Dispoziční řešení odděluje veřejný návštěvnický provoz od odborného a technického zázemí a od tras určených pro manipulaci se sbírkovými předměty.

V podzemních podlažích budou soustředěny centrální depozitář, restaurátorská pracoviště, fotoateliér, badatelské prostory a manipulační zázemí. Technický provoz budou zajišťovat zejména strojovna vytápění a chlazení a strojovna vzduchotechniky.

Na manipulační zázemí naváže samostatný služební vjezd z Kačení ulice, který umožní příjezd nákladních vozidel přímo do přístavby. Umělecká díla bude možné bezpečně přepravovat mezi místem vykládky a převzetí, depozitáři, restaurátorskými pracovišti, fotoateliérem a výstavními prostory bez křížení s hlavními trasami návštěvníků. Toto řešení zásadně zlepší podmínky pro příjem, expedici a manipulaci s výstavními soubory i vlastními sbírkovými předměty – provozní komfort, který muzeu dosud výrazně chyběl.

Nadzemní část bude určena především veřejnosti. Vstupní dvorana vytvoří hlavní orientační a společenský prostor a propojí přístavbu s historickou budovou MUO. Součástí nadzemní části bude odborná

Příčný řez přístavbou SEFO, 2009, vizualizace: Design4function

Situační výkres, hranice řešeného území, 1:500

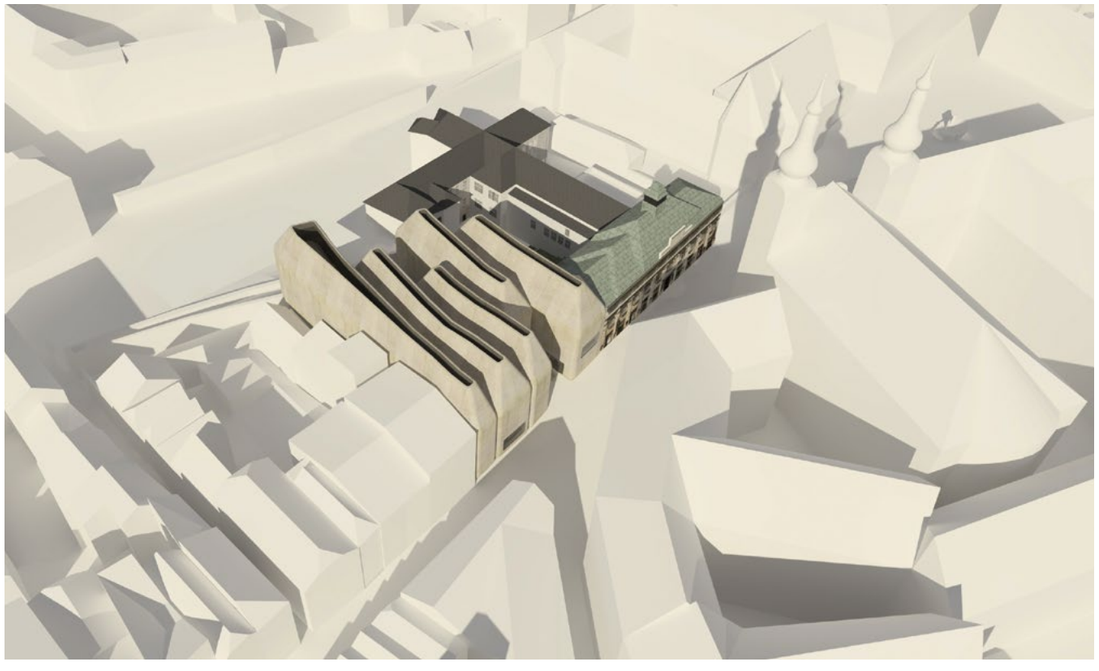

Zasazení SEFO do městské struktury, 2009, axonometrie

knihovna s prostory pro studium a setkávání. Stálá expozice bude umístěna ve dvou nadzemních podlažích a rozložena do navazujících muzejních lodí.

Ze vstupní dvorany bude přístup do zahrad a na parkán na severní straně přístavby. Vnitřní a venkovní prostor propojí soustava tří vodních ploch ve třech výškových úrovních. Zahrady a parkán rozšíří návštěvnickou trasu o venkovní pobytové prostory. Součástí úprav parkánu bude také konzervace a rekonstrukce dvou památkově chráněných hradebních zdí – hlavní a parkánové – při zachování historických konstrukcí a původních střílen.

ROZSAH ŘEŠENÝCH PLOCH

Projekt zahrnuje 4 808,5 m² vnitřních ploch přístavby SEFO a 1 460,1 m² rekonstruovaných vnitřních ploch historické budovy MUO. Celkový rozsah řešených vnitřních podlahových ploch činí 6 268,6 m².

Výstavní, veřejné, knihovní a vzdělávací prostory: 2 776,3 m² (MUO 940,2 m²; SEFO 1 836,1 m²)
Depozitáře a ochrana sbírek: 1 227,2 m² (SEFO)
Restaurátorská a badatelská pracoviště: 349,8 m² (SEFO)
Manipulační, provozní a komunikační zázemí: 1 526,4 m² (MUO 483,9 m²; SEFO 1 042,5 m²)
Technologické a technické prostory: 388,9 m² (MUO 36,0 m²; SEFO 352,9 m²)
Otevřené a venkovní pobytové plochy a parkán: 731,7 m²

KONSTRUKČNÍ A MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

Náročným podmínkám stavby v historickém centru odpovídá hlubinné založení na pilotách vetknutých do skalního podloží. Podzemní část bude provedena jako vodonepropustná železobetonová konstrukce – tzv. bílá vana – ve zvláštní třídě vodotěsnosti As. Vytvoří chráněné prostředí pro depozitáře, odborná pracoviště a technologické zázemí. Založení a zajištění stavebních jam musí současně umožnit bezpečné provádění stavby v bezprostřední blízkosti historické zástavby.

Nadzemní konstrukce navazuje na členění budovy do pěti muzejních lodí a je navržena s využitím technologie velkoformátového 3D tisku betonu. Konkrétní výrobní a montážní postup dopracuje vybraný zhotovitel v režimu Design & Build při zachování požadovaného architektonického výrazu. 3D tištěný beton tak nebude pouze stavebním materiálem, ale také určujícím výrazovým prvkem architektury.

Pohledové konstrukce vytvořené 3D tiskem betonu získají přírodní okrový odstín odkazující k pískovci tradičně používanému na historických stavbách v centru Olomouce. Charakteristická tištěná struktura jejich povrchu zůstane přiznanou součástí výsledného architektonického výrazu. Střídmé materiálové řešení interiéru podpoří prostorový účinek architektury, nebude konkurovat vystaveným dílům a současně vyhoví nárokům na trvanlivost a každodenní provoz muzejní budovy.

TECHNICKÉ ŘEŠENÍ, UDRŽITELNOST A OCHRANA SBÍREK

Technické řešení vychází z mezinárodně uznávaných požadavků na dlouhodobou ochranu sbírek a je navrženo pro bezpečný a energeticky úsporný provoz muzea. Projekt usiluje o vysokou míru udržitelnosti stavby a omezení provozních, servisních a energetických nákladů v průběhu jejího životního cyklu. Podle energetického vyhodnocení je přístavba navržena v pasivním standardu a v energetické třídě A – mimořádně úsporná.

Depozitáře, výstavní prostory, knihovna, restaurátorská pracoviště a veřejné části budou rozděleny do samostatně regulovaných klimatických zón s rozdílnými požadavky na teplotu, relativní vlhkost a kvalitu vzduchu. Regulace vytápění, chlazení a vzduchotechniky bude reagovat na skutečné potřeby jednotlivých provozů a současně vytvářet stabilní prostředí pro uložení a prezentaci uměleckých děl.

Významnou část energie pro vytápění a chlazení poskytne soustava tepelných čerpadel země–voda využívající 29 geotermálních vrtů o hloubce přibližně 150 metrů. Energetickou účinnost podpoří kvalitní obálka budovy, zpětné získávání tepla a možnost využití volného chlazení. Soustavu doplní plynová kotelna, která zajistí potřebný výkon ve špičkových provozních stavech a zvýší provozní spolehlivost dodávky tepla.

Výstavní prostory budou využívat kombinaci regulovaného denního světla a nastavitelného umělého osvětlení. Intenzitu denního i umělého světla bude možné přizpůsobit charakteru expozice a citlivosti jednotlivých vystavených předmětů. Řešení bude respektovat konzervátorské limity osvětlenosti, omezovat nežádoucí působení světla na umělecká díla a současně vytvářet odpovídající podmínky pro jejich prezentaci i bezpečný pohyb návštěvníků.

Provoz technologií bude automaticky řídit systém měření a regulace (MaR) s obsluhou v technickém velínu historické budovy MUO. Nadřazený centrální řídicí a dohledový systém s podporou umělé inteligence propojí údaje o klimatických podmínkách, spotřebě energií a poruchových stavech a usnadní koordinaci provozu. Samostatný bezpečnostní velín v přístavbě SEFO soustředí dohled nad kontrolou vstupu a nad zabezpečovacími a kamerovými systémy.

Depozitáře budou chráněny stabilním hasicím zařízením využívajícím plynové hasivo, které umožní potlačit požár bez použití vody. Ochranu návštěvníků, zaměstnanců, budovy a sbírek doplní elektrická požární signalizace a sledování úniku vody a zaplavení.

Vertikální dopravu zajistí technický výtah pro přepravu sbírkových předmětů v přístavbě SEFO a dva nové osobní výtahy – jeden v historické budově MUO a druhý v přístavbě. Zlepší bezbariérovou přístupnost a v historické budově odstraní dlouhodobý provozní nedostatek.

HARMONOGRAM A HLAVNÍ MILNÍKY

Projekt se nyní nachází ve fázi kontroly a dopracování finální dokumentace a přípravy zadávacího řízení metodou Design & Build. Po výběru zhotovitele budou podrobné termíny jednotlivých stavebních a technologických činností upřesněny v realizačním harmonogramu.

06/2026 – nabytí právní moci stavebního povolení
Rozhodnutí o povolení záměru SEFO/MUO nabylo právní moci a byla ověřena dokumentace pro povolení záměru.

07/2026–06/2027 – dokončení přípravy zadávacích podkladů
Kontrola a dopracování finální dokumentace, její úprava pro zadávací řízení metodou Design & Build, příprava a schválení zadávací dokumentace a zajištění investičních prostředků.

07/2027–03/2028 – zadávací řízení a výběr zhotovitele
Vyhlášení zadávacího řízení v červenci 2027, podání nabídek do listopadu 2027, jejich posouzení a hodnocení do února 2028 a rozhodnutí o výběru s podpisem smlouvy v březnu 2028.

04/2028 – poklep základního kamene a zahájení realizace
Předání staveniště, slavnostní poklep základního kamene a zahájení stavebních prací. Záměrem muzea je uskutečnit slavnostní poklep za účasti ministrů kultury zemí V4 a symbolicky tak navázat na okolnosti založení SEFO v roce 2008. Následovat budou demolice hospodářského křídla, archeologický výzkum, provádění geotermálních vrtů a stavebních jam a postupné zahájení rekonstrukce historické budovy MUO i výstavby přístavby SEFO.

10/2031 – opětovné otevření historické budovy MUO
Dokončení a převzetí rekonstruovaných návštěvnických, vzdělávacích, výstavních a provozních prostor včetně instalace nové stálé regionální expozice a prvních krátkodobých výstav. Výstavba přístavby SEFO bude pokračovat na provozně odděleném staveništi.

10/2032 – otevření přístavby SEFO
Po dokončení stavebních prací a technologií proběhne klimatický zkušební provoz, instalace stálé expozice a provozní ověření budovy; následovat bude její zpřístupnění veřejnosti.

Návrat zbývajícího sbírkového fondu z dočasného externího uložení do centrálního depozitáře bude pokračovat za provozu muzea a nebude podmínkou otevření SEFO veřejnosti.

OBNOVA A ROZVOJ MUZEA UMĚNÍ OLOMOUC

Investiční akce „Přístavba SEFO a související rekonstrukce historické budovy MUO“ naplňuje cíle navazujících programů Péče o národní kulturní dědictví I a II, zaměřených na obnovu a rozvoj materiálně technické základny významných kulturních institucí. Příjemcem dotace je Muzeum umění Olomouc, které díky projektu završí dlouhodobou obnovu historické budovy, vybuduje přístavbu SEFO a zásadně zkvalitní podmínky pro ochranu, odborné zpracování a prezentaci sbírek.

Dokončením projektu získá Muzeum umění Olomouc jeden provozně propojený areál s novými depo-zitárními, odbornými, výstavními a veřejnými prostory. Historická budova a přístavba nebudou fungovat jako dva oddělené muzejní celky, ale jako vzájemně propojené části jednoho areálu, které rozšíří odborné, výstavní, vzdělávací a veřejné působení muzea a vytvoří odpovídající podmínky pro prezentaci výtvarné kultury střední Evropy.

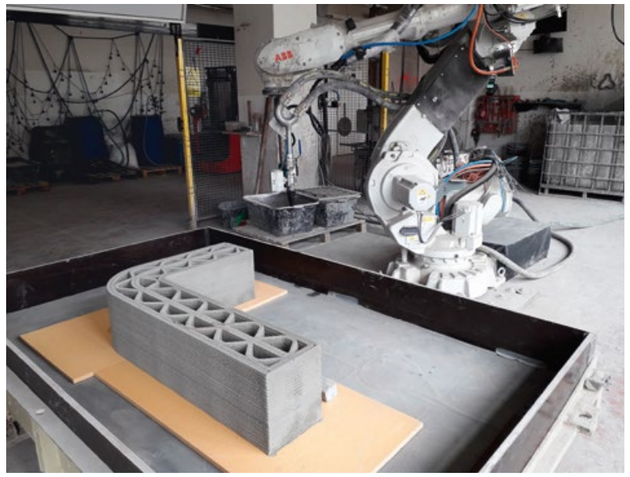

Ilustrační ukázka 3D tisku betonové stěny, foto

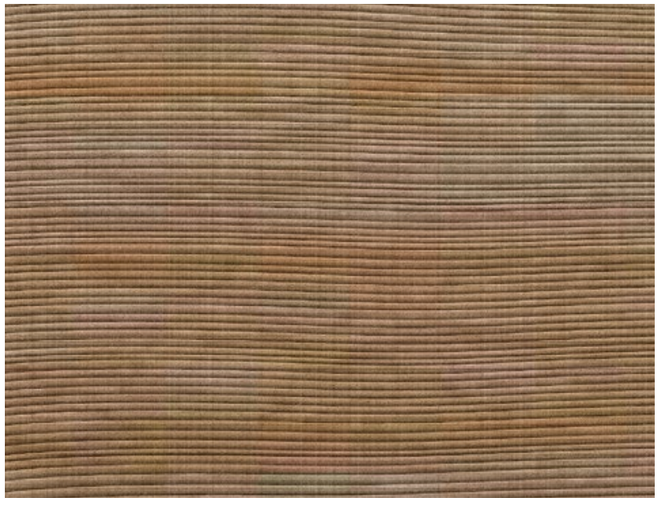

Návrh vzorku 3D tištěné betonové stěny, 2026

↑ Vstupní dvorana s odpočinkovým schodištěm (1. loď), 2026, vizualizace: ZAN studio
← Pohled na jižní fasádu SEFO od Univerzitní ulice, 2026, vizualizace: ZAN studio
→ Jižní fasáda SEFO se vstupní piazzettou, 2026, vizualizace: ZAN studio

STŘEDOEVROPSKÉ
FÓRUM OLOMOUC
muo
MILAN DOBEŠ / OSLAVA
BARVY, SVĚTLA A POHYBU

↑ Vstupní hala v historické budově s knihkupectvím, pokladnou a šatnou, 2026, vizualizace: ZAN studio
→ Průhled vstupní dvoranou k severním zahradám (1. loď), 2026, vizualizace: ZAN studio

← Pohled z horního patra do knihovny a detail s vloženým schodištěm (2. loď), 2026, vizualizace: ZAN studio
→ Přízemí knihovny s průhledem do severní zahrady, 2026, vizualizace: ZAN studio

← Pohled do stálé expozice v 1. NP (4. loď), 2026, vizualizace: ZAN studio
→ Pohled do stálé expozice v 2. NP (4. loď), 2026, vizualizace: ZAN studio

← Pohled na vložený dům ve stálé expozici v 1. NP (5. loď), 2026, vizualizace: ZAN studio
→ Podzemní vodní zahrada pod severními zahradami, 2026, vizualizace: ZAN studio

↑ Odpočinková zóna v severní zahradě, 2026, vizualizace
← Pohled na severní fasádu s vloženými zahradami, 2026, vizualizace
→ Pohled z Kačení ulice do parkánu, 2026, vizualizace: ZAN studio

↑ Malá scéna v historické budově MUO, 2025, vizualizace: SBORWITZ architekti

↑ Zkušebna v historické budově MUO, 2025, vizualizace: SBORWITZ architekti

↑ Půdorys 2. PP, 1:50

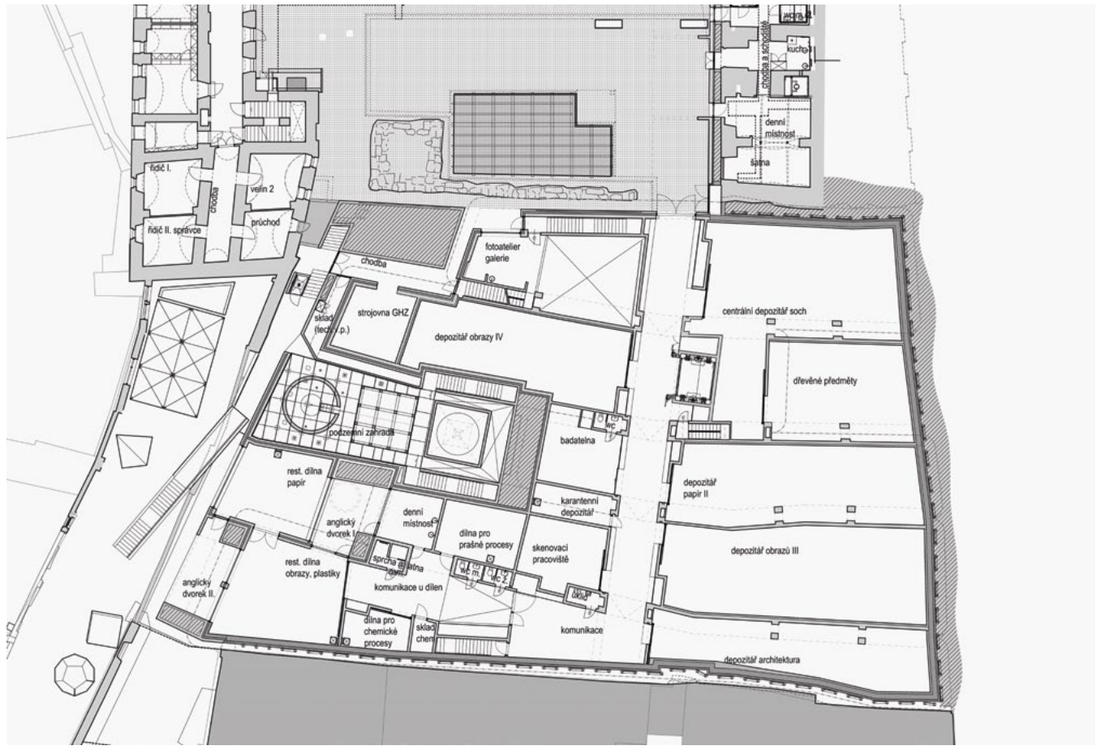

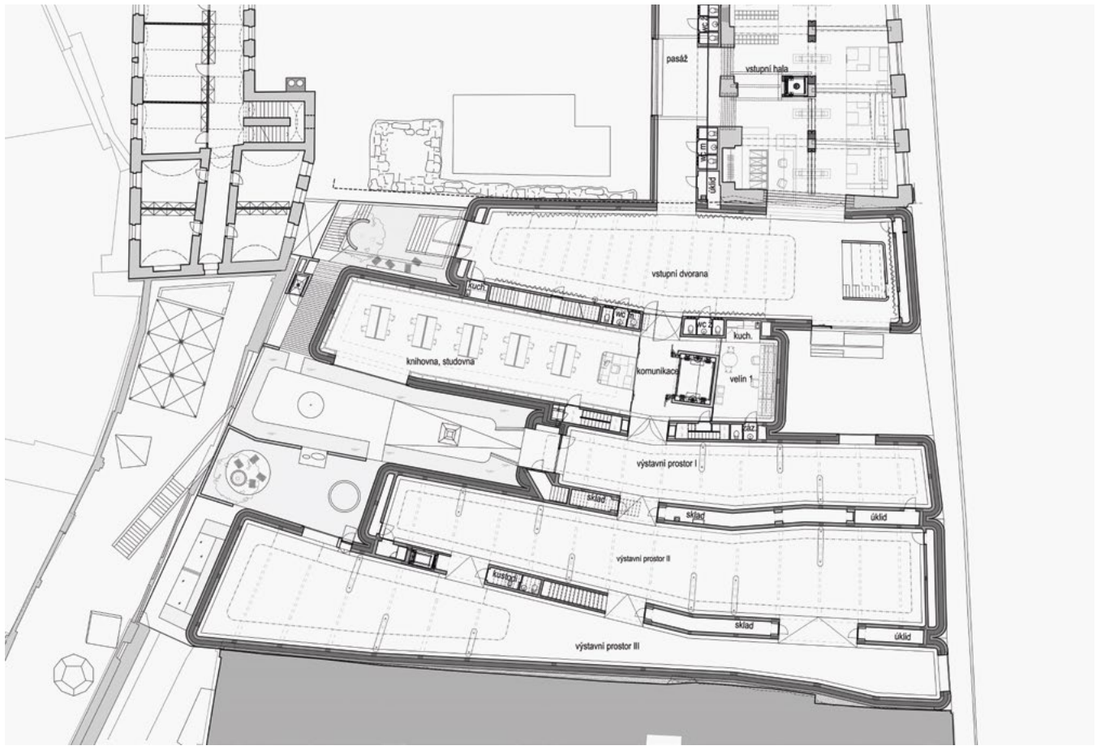

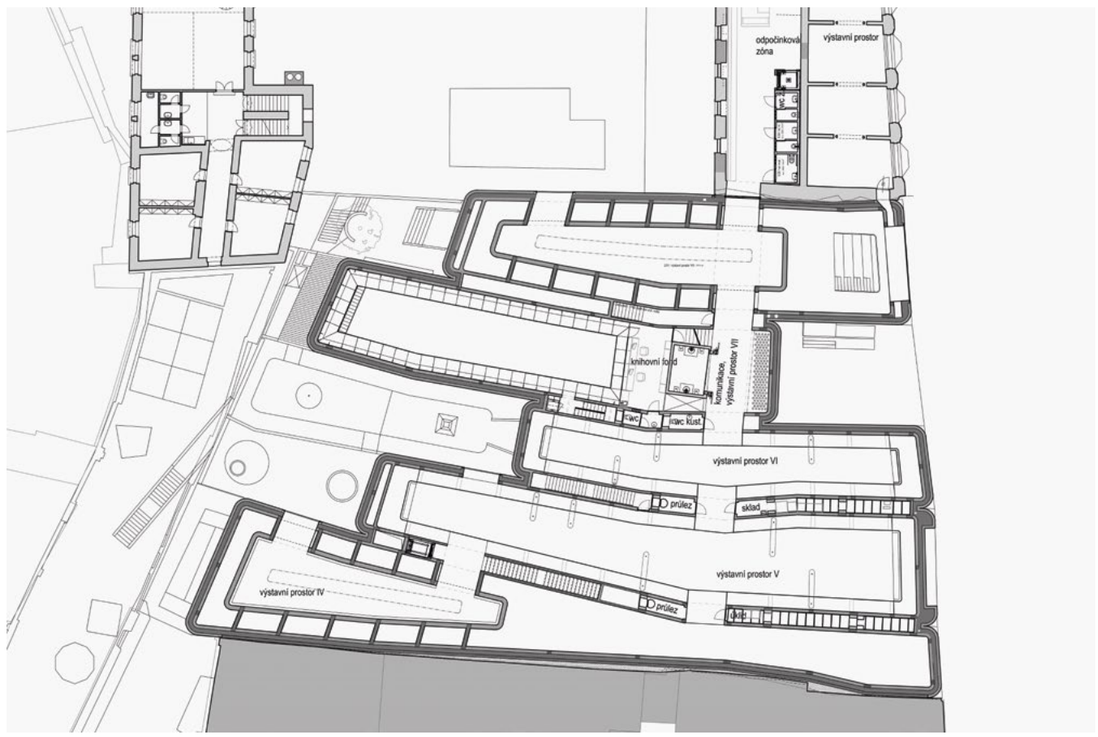

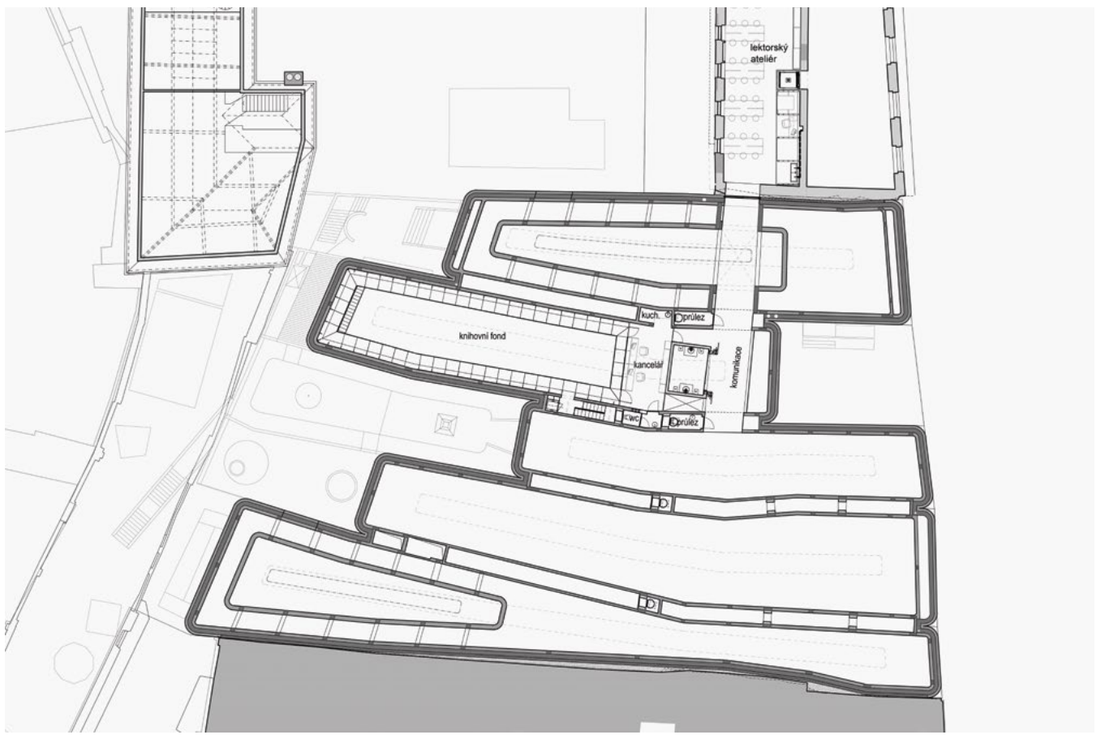

↑ Půdorysy 1. PP – 3. NP, 1:50

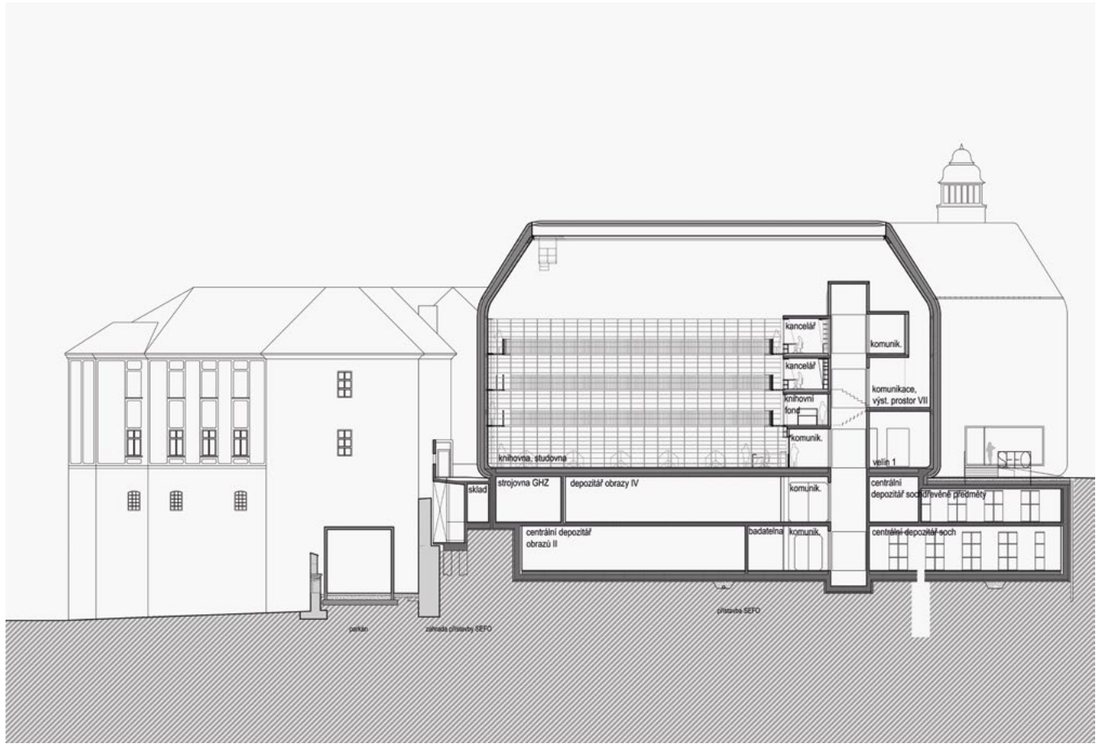

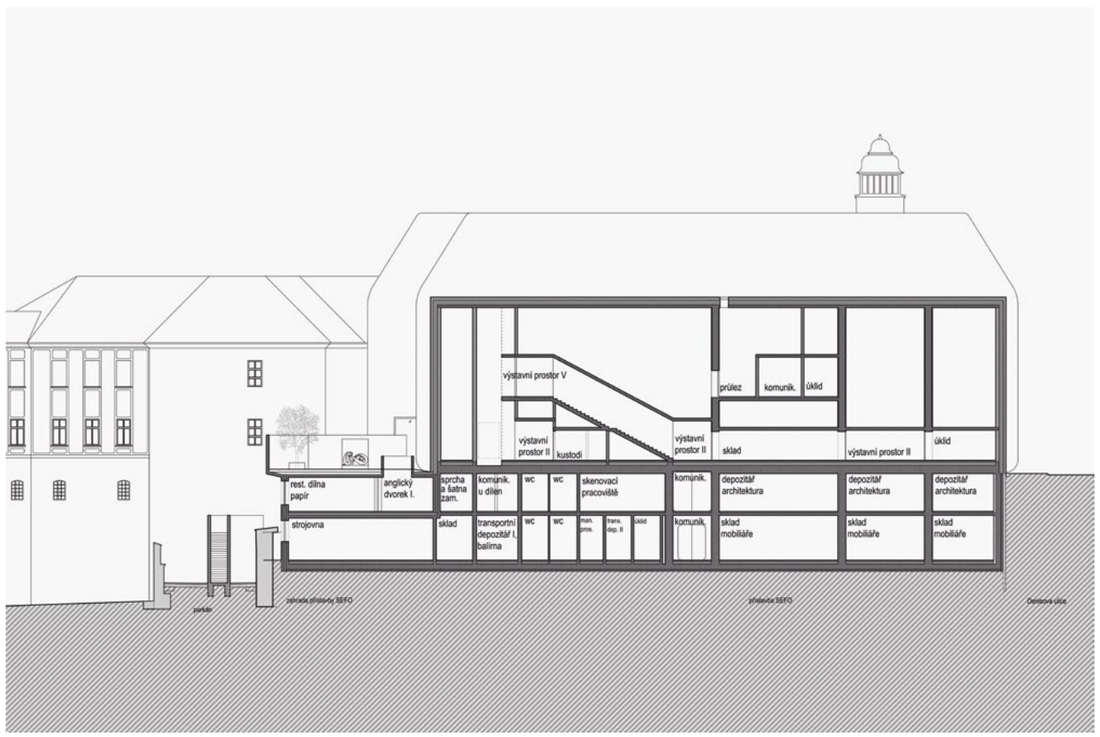

↑ Příčné řezy, 1:50

↑ Podélný řez, 1:50

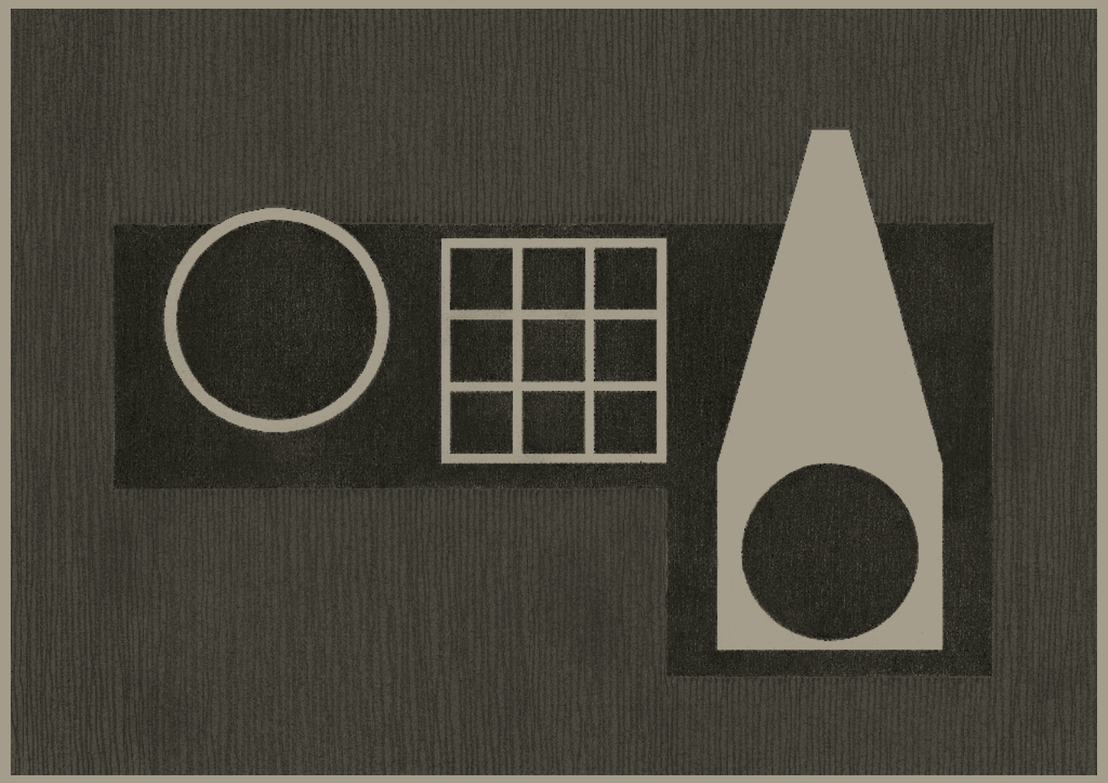

© Jan Šépka architekti
© Muzeum umění Olomouc

↖ Jan Šépka, SEFO podzemní zahrada, 2025, kresba
→ na titulní straně: Jan Šépka, SEFO průčelí, 2019, akvarel